

פירושים ורשימת ספרות (מבחר) לספר איוב
פרופ' ישעיהו מאורי

א. פירושים - נוסף על אלו הנדפסים ב"מקראות גדולות" ואזים להזכר במיוחד פירושיהם של:

1. חכם עי' ("דעת מקרא"), ירושלים, תש"ל.
2. טור-סיני נ"ה, מהד' שניה, תשי"ד (במהדורה השלישית-תשל"ב-תיקונים של מה בכך). הפירוש תורגם לאנגלית, 1957.
3. ר' יוסף קרא, בתוך: חי"א הלוי לבית גד (עורך), חמישה מאורות גדולים, יוהניסבורג, תשי"ג, עמ' 101-156 (ולפני כן, בכתב העת Monatsschrift כרכים 5-7, 1856 - 1858); ולאחרונה: מ' ארנד (מהדיר), פירוש רבי יוסף קרא לספר איוב, ירושלים, תשמ"ט.
4. ילין ד', חקרי מקרא א', ירושלים, תרפ"ז (נדפס מחדש, עם תוספות ותיקונים בעריכת ע"צ מלמד, ביכתבי דוד ילין ו', ירושלים, תשמ"ג).
5. כהנא א', ת"א, תרפ"ח.
6. ר' משה בן נחמן, בתוך: הרב ח"ד שעוועל (מהדיר), כתבי רמב"ן, ירושלים, תשכ"ג, כרך א', עמ' ט'-קכ"ח.
7. סאלד ב', בורטימור, 1886.
8. רבנו סעדיה גאון: תרגום וביאור הגאון רבנו סעדיה וכו', מהד' הרב י' קאפח, ירושלים, תשל"ג.
- L.E. Goodman (ed.), The Book of Theodicy - Translation and Commentary on the Book of Job by Saadia Ben-Joseph Al-Fayyumi. New Haven - London, 1988.
9. קליין י' (עורך ראשי) ("עולם התנ"ך"), תל-אביב 1966.
10. שווארץ י' (עורך), תקוות אנוש, ברלין, תרכ"ב (צולם מחדש-תוך השמטת החלק השני-בהוצאת מקור, תחת הכותרת: פרושים על ספר איוב, ירושלים, תשכ"ט).
11. S.R. Driver, and G.B. Gray (ICC), N.Y. 1921.
12. E. Dhrome, Leiden, 1967 (המקור הצרפתי: פאריס 1926)
13. D.J.A. Clines (Word Biblical Commentary), vol. 1 (chs. 1-20), Dallas, 1989.
14. R. Gordis, N.Y., 1978.
15. N.C. Habel (The O.T. Library), Philadelphia, 1985.
16. M.H. Pope (The Anchor Bible), N.Y. 1972 (3rd ed.).
17. שושנה א' (מהדיר וזו"ק), ספר איוב מבית מדרשו של רש"י (ניושי רש"י, רד"ן ת"פ ואלמדי רש"י), ירושלים תש"ס.
18. י' עטר שיה (מהדירה), פיוט ר' שמואל בן מאיר (רש"ם) לספר איוב, ירושלים תש"ס.

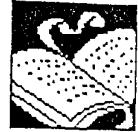

H.H. Rowley (New Century Bible). Grand Rapids. 1970.

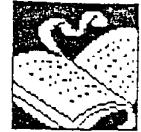
.17

ג. מבחר ספרים ומאמרים

18. ארנד מ', "יחס פירושו של ר' יוסף קרא לספר איוב אל פירושו של רש"י", עיוני מקרא ופרשנות (מנחת זיכרון לאריה טוויג), רמת-גן, תשמ"מ, עמ' 183-206.
19. בובר מ', תורת הנביאים, ת"א, תשכ"א, עמ' 168-186.
20. הנ"ל, דרכו של מקרא, ירושלים, תשכ"ד, עמ' 340-342.
21. ברנדווין ח', "אגדת איוב ושלביה השונים", תרביץ ל"ה (תשכ"ו), עמ' 1-17.
22. גרינברג מ', "הרהורים על התיאולוגיה של איוב", בתוך קובץ מאמריו: על המקרא ועל היהדות, ת"א, תשמ"ו, עמ' 235-243.
23. הופמן י', "דמותו של המאמין בספר איוב", הגות במקרא (=מבחר מתוך עיוני החוג לתנ"ך לזכר ישי רון), כרך ג', ת"א, תשמ"מ, עמ' 84-94.
24. הנ"ל, שלמות פגומה, ירושלים-ת"א, תשנ"א.
25. הורוביץ א', בין לשון ללשון, ירושלים, תשל"ב, עמ' 13-63.
26. ויס מ', "מבעיות יתורת הגמול' המקראית", תרביץ ל"א (תשכ"ב), עמ' 236-263; ל"ב (תשכ"ג), עמ' 1-18. המאמר נדפס גם במס' 29 להלן, עמ' 458-512.
27. הנ"ל, המקרא כדמותו, ירושלים, תשמ"ז (מהדורה שלישית מתוקנת ומורחבת), עמ' 158-180.
- תרגום אנגלי: M. Weiss, The Bible From Within, Jerusalem, 1984, pp. 163-187; 427-431.
28. הנ"ל, הסיפור על ראשיתו של איוב, "עיונים" חוברת מ', ירושלים, תשכ"ט. נדפס גם במס' 29 להלן, עמ' 335-390.
- תרגום אנגלי: M. Weiss, The Story of Job's Beginning, Jerusalem, 1983
29. הנ"ל, מקראות ככוונתם (לקט מאמרים), ירושלים, תשמ"ח.
30. ויס ר', התרגום הארמי לספר איוב, ת"א, תשי"ט.
31. וינברג צ', "תורת הגמול במקרא", הגות במקרא, כרך ב', ת"א, תשל"ז, עמ' 123-137.
32. יעקבסון י', לבעית הגמול במקרא, ת"א, תשי"ט.
33. יפת ש', "פירוש רשב"ם לאיוב - לתולדות גילוי של הפירוש", תרביץ ס"ו (תשנ"ז), עמ' 40-5.
34. ליבוביץ י', "אברהם ואיוב", בתוך קובץ מאמריו: יהדות, עם יהודי ומדינת ישראל, ת"א, תשל"ו, עמ' 390-394.
35. הנ"ל, "יראת אלוהים בספר איוב", בתוך קובץ מאמריו: אמונה היסטוריה וערכים, ירושלים, תשמ"ב, עמ' 20-24.
36. ליברמן ש', "מסורת קבלה בדברי הגאונים?", ספר היובל... לד"ר בנימין מנשה לוין, ירושלים, ת"ש, עמ' ק"ה-ק"ח.
37. ליכט י', הניסיון במקרא וביהדות של הבית השני, ירושלים, תש"ג (במיוחד עמ' 13-29).
38. מזור ל' (עורכת), איוב במקרא בהגות באמנות, ירושלים, תשנ"ה.
- *24 תרגום אנגלי: X. Hoffman, A Blemish Perfection, translated J. Chipman, JSOT Supp. 213, Sheffield 1996.

39. הנ"ל, הערך "שכר ועונש", אנציקלופדיה מקראית כרך ח', תשמ"ב, טורים 287-306.
40. מייזלר (מזר) ב', "יחס בני נחור והמסגרת ההיסטורית של ספר איוב", ציון י"א (תש"ו), עמ' 1-16.
41. ר' משה בן מימון (הרמב"ם), מורה הנבוכים, חלק ג', פרקים כ"ב-כ"ג, מהד' הרב קאפח, ירושלים, תשל"ב, עמ' שכ"א-שכ"ח.
42. מרגליות ר', איוב - כמו שהוא, ירושלים, תשמ"א.
43. הנ"ל, איוב כמו שהוא, כרך ב', ירושלים, תשמ"ח.
44. סגל מ"צ, "ספר איוב", תרביץ י"ג (תש"ב), עמ' 73-91.
45. הנ"ל, מבוא המקרא, ירושלים, תש"ד, עמ' 623-667.
46. הנ"ל, "המקבילות בספר איוב", בתוך: מסורת ובקורת, ירושלים, 1957, עמ' 160-176 (נדפס לראשונה בתרביץ כ' (תש"ט), עמ' 35-48).
47. קויפמן י', תולדות האמונה הישראלית, כרך ב', עמ' 595-623 ; 631-646.
48. שביד א', להגיד כי יש-ה' (הצדקת אלוהים במחשבת ישראל מתקופת המקרא ועד שפינוזה), בת-ים, תשנ"ד, עמ' 7-78.
49. שפרה ש' וקליין י' (מתרגמים ועורכים), בימים הרחוקים ההם, אנתולוגיה משירת המזרח הקדום, ת"א, תשנ"ז, עמ' 545 - 580.
50. J.Barr, "The Book of Job and its Modern Interpreters", Bulletin of the John Rylands Library 54 (1971-2), pp. 28-46.
51. A.C.M. Blommerde, Northwest-Semitic Grammar and Job, Rome, 1969.
52. A.R. Ceresko, Jod 29-31 in the Light of Northwest-Semitic, Rome, 1980.
53. J.L. Crenshaw (ed.), Theodicy in the Old Testament, Philadelphia-London, 1983.
54. Idem, "Job, Book of", in: The Anchor Dictionary, 1992, vol. 3, pp. 858-868.
55. M. Dahood, "Some Northwest-Semitic Words in Job", Biblica 38 (1957), pp. 306-320.
56. Idem, "Northwest-Semitic Philology and Job", in: J. McKenzie (ed.), The Bible in Current Catholic Thought, N.Y., 1962, pp. 55-74.
57. S.R. Driver, An Introduction to the Literature of the O.T., Edinburgh, 1913, pp. 408-435.
58. O. Eissfeldt, The O.T., An Introduction, Oxford, 1965, pp. 454-470.
59. K. Fullerton, "On Job Chapters IX and X", JBL 53 (1934), pp. 321-349.
60. Idem, "Job Chapters IX and X", A.J.S.L. 55 (1938), pp. 225-269.

- Idem, "Double Entendre in the first Speech of Eliphaz", JBL 49 (1930), pp. 320-374. .61
- Idem, "The Original Conclusion to the book of Job", ZAW 42 (1924), pp. 116-135. .62
- D.H. Gard, The Exegetical Method of the Greek Translation of the Book of Job, Philadelphia 1952. .63
- H.L. Ginsberg "Job the Patient and Job the Impatient", SVT 17 (1968), pp. 88-111. .64
- N.Glatzer "The Book of Job and its Interpreters", in : A. Altman (ed.) Biblical Motifs, Cambridge (Mass), 1966, pp.197-220. .65
- Idem (ed.), The Dimensions of Job, N.Y. 1969. .66
- R.Gordis, The Book of God and Man (A study of Job), Chicago 1965. .67
- L.L Grabbe, Comparative Philology and the Text of Job, Missoula 1977. .68
- J. Gray, The Book of Job in the Context of Near Eastern Literature, ZAW 82 (1970), pp.251-269. .69
- M. Greenberg, "Job", in : R. Alter and F. Kermode (eds.), The Literary Guide to the Bible, Cambridge (Mass.), 1987, pp. 283-304. .70
- E.I. Greenstein, 'The Poem on Wisdom in Job 28 in its Conceptual and Literary Contexts', ארץ 70
- H. Heater, The Septuagint Tradition Technique in the Book of Job, Washington 1982. .71 ↘
- Y. Hoffman, "The Use of Equivocal Words in the First Speech of Eliphaz (Job iv-v)", VT 30 (1980), pp 114-119 .72
- R.E. Hone (ed.), The Voice out of the Whirlwind: The Book of Job, San Francisco 1960. .73
- A. Hurvitz, "The Date of the Prose Tale of Job Linguistically Reconsidered", HTR. 67 (1974), pp. 17-34. .74
- W.L. Michel, Job in the Light of Northwest-Semitic, vol 1, Rome 1987, (chs. 1-14). .75
- C.A. Newsom, "Considering Job", in: Currents in Research, Biblical Studies 1 (1993), pp. 87-118. .76
- L.D. Perdue and W. Clark Gilpin (eds.), The Voice from the Whirlwind, Nashville 1992. .77
- R.H. Pfeiffer, Introduction to the O.T., N.Y. 1941, pp. 660-702 (esp. #3: The Philosophy of the Book of Job, pp.692-707) .78
- G. Rad Von, "Job 38 and Ancient Egyptian Wisdom", in: The Problem of the Hexateuch and Other Essays, Edinburgh 1966, pp. 281-291. .79
- in: E. van Wolde (ed.), Job 28: Cognition in Context, Leiden-Boston 2003, pp. 253-280. ↙

- Idem, Old Testament Theology, I, Edinburgh 1963, pp.206-226; 237-239. .80
- Idem, Wisdom in Israel, London 1972, pp.408-418. .81
- H.H. Rowly, "The Book of Job and its Meaning", in: From Moses to Qumran, N.Y. 1963, pp. 141-183. .82
- P.S. Sanders (ed.), Twentieth Century Interpretations of the Book of Job. Englewood Cliffs. 1968. .83
- N. H. Sarna, Epic Substratum in the Prose of Job", JBL 76 (1957), pp. 13-25. .84
- N. Snaith, The Book of Job: Its Origin and Purpose, London 1968. .85
- M. Sokoloff, The Targum of Job from Qumran Cave XI, 1974. .86
- Sh. Spiegel, "Noah Danel and Job", in: Louis Ginzberg Jubilee Volume (English Section), N.Y. 1945, pp. 305- 355 (esp. pp. 305 - 336). .87
- M. Weiss - see n. 27-28. .88
- B. Zuckerman, Job the Silent - A Study in Historical Counterpoint, New-York - Oxford. 1991. .89
- The Book of Job, A New Translation etc. with introductions by: 90
Moshe Greenberg, Jonas C. Greenfield, Nahum Sarna, Philadelphia
1980.

Dean of BRGS

א/א/וי

גא/ד: דקדוק י"ע

א. אפולו' הי"ען, שא"ב!
 לא אצטרף את הדף אפילו ששלחתי זקן זקור הקיט באיזק.

תוספת לרשימת הספרות:
א. פירושים

90. יפת שי' (מהדירה), פירוש רבי שמואל בן מאיר (רשב"ם) לספר איוב, ירושלים תש"ס.

91. שושנה אי' (מהדיר ועורך), ספר איוב מבית מדרשו של רש"י - פירושי רש"י בנוסח חדש שלם ומתוקן, רבינו תם... ותלמיד רש"י, ירושלים תש"ס.

ב. מבחר מאמרים:

92. גרינברג מ', "איוב היה או לא היה: סוגיה בפרשנות ימי הביניים", בתוך: עי' טוב ומי פישבין (עורכים), שערי טלמון - מחקרים במקרא, קומראן והמזרח הקדמון מוגשים לשמריהו טלמון, וינונה לייק, אינדיאנה 1992, עמ' 3* - 11*.
93. הופמן י', "למהות הזיקה בין הפרולוג ומחזורי הוויכוחים בספר איוב", בתוך: דברי הקונגרס העולמי השביעי למדעי היהדות - מחקרים במקרא ובמזרח הקדמון, ירושלים תשמ"א, עמ' 53-61.
94. הוכרמן י', "הטענה המכרעת בטענות אליהוא בן-ברכאל הבזוי לפי שיטת הרמב"ן (מאמר כג)", בית מקרא לו (תשנ"ב), עמ' 339-347.
95. חרל"פ ל', "מענה הי' בספר איוב - בחינת עמדותיהם של חכמים ומלומדים בני המאה העשרים, והצעה נוספת", מים מדליו, שנתון המכללה למורים ע"ש רא"מ לפישיץ, ירושלים תש"נ, עמ' 180-193.
96. רוזנברג שי', "איוב משל היה - פילוסופיה ופרשנות ספרותית", בתוך: ד' רפל (עורך), מחקרים במקרא ובחינוך, מוגשים לפרופי משה ארנד, ירושלים תשנ"ו, עמ' 146-158.
97. רוזנסון י', "ואשבר עליו חקי" - על אחד מפניה של תשובת הי' בספר איוב", מגדים כט (תשנ"ח), עמ' 91-104.
98. A.M. Cooper, "The Sense of the Book of Job", Prooftexts 17, 3 (1977), pp. 227-244.
99. P.S. Fiddes, "Where shall Wisdom Be Found?", Job 28 as a Riddle for Ancient and Modern Readers", in: J. Barton and D.J. Reimer (eds.), After the Exile: Essays in Honour of Rex Mason, GA 1996, pp. 171-190.
100. E.L. Greenstein, "A Forensic Understanding of the Speech from the Whirlwind", in: M.V Fox et al (eds.), Text, Temples and Traditions: A Tribute to Menahem Haran, Winona lake 1996, pp. 241-258.
101. C.A. Newsom, "Job and his Friends, A Conflict of Moral Imaginations", Interpretation 53,3(1992), pp. 239-253.
102. H.G. Reventlow and Y. Hoffman (eds.), Justice and Righteousness - Biblical Themes and their Influence, Sheffield 1992.

הערה: ספרו הנ"ל (מסי 24) של יי הופמן תורגם לאנגלית:

Y. Hoffman, A Blemished Perfection - The Book of Job in Context, Sheffield 1996.